

prof. Ludmiła Ostrogórska
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Wydział Rzeźby i Intermediów

RECENZJA

dorobku artystycznego, dydaktycznego oraz rozprawy habilitacyjnej
doktora sztuki Agaty Agatowskiej
w związku z postępowaniem habilitacyjnym
w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne.

Wydział Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pismem z dnia 04.03.2019 roku zawiadomił, że Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów na podstawie art.18 a ust.5 ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki powołała mnie na recenzenta Komisji Habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym Pani dr Agaty Agatowskiej.

Nr sprawy 7- L - 9140 - 2018

Do pisma została dołączona publikacja pt.

Agata Agatowska | Rzeźby z przyszłości

Publikacja wydana w języku polskim i angielskim liczy 310 stron.

Na publikację składają się dwie części.

W części I:

- Autoreferat;
- Opis osiągnięcia artystycznego *Rzeźby z przyszłości*; Dokumentacja osiągnięcia artystycznego *Rzeźby z przyszłości*. Wystawa jubileuszowa z okazji 20-lecia pracy twórczej. Oświęcim - Miasto Pokoju 2016;
- *Rzeźby i instalacje*. Dokumentacja dorobku artystycznego (od doktoratu). Współpraca z odlewnią artystyczną Schmake z Dusseldorfu w Niemczech;

- Fotorelacja z wybranych wystaw.

W części II:

- Katalogi
- Prasa i inne
- Dyplomy
- Opinie
- Rozmowy i wywiady
- Filmy z wystaw oraz wywiady dla radia
- Dydaktyka

Podstawowe dane habilitanta na podstawie dostępnych informacji zawartych
w otrzymanej publikacji *Agata Agatowska | Rzeźby z przyszłości.*

Pani Agata Agatowska w 1994 roku rozpoczęła studia w Instytucie Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Studia te przerwała by w 1996 roku rozpocząć studia w Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu na Wydziale Malarstwa i Rzeźby kierunku Rzeźba. Studiowała w Pracowni prof. Alojzego Gryta. Dyplom uzyskała w 2001 roku. W latach 2004 - 2012 kontynuowała edukację artystyczną w Kunstakademie Dusseldorf w Niemczech w klasie scenografii prof. Karla Kneidla i klasie rzeźby prof. Thomasa Grunfelda. Dyplom tej Akademii uzyskała 7 lutego 2012 roku.

W 2012 roku Pani Agata Agatowska uzyskała stopień doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne. Stopień doktora nadany został uchwałą Rady Wydziału Malarstwa i Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu w dniu 28 czerwca 2012 roku na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Catwalk to a Dream – Kocim krokiem do snu”. Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Ryszard Gluza, recenzentami byli: dr hab. Ewa Janus i dr hab. Aleksander Zyśko.

Habilitantka jest związana pracą, jako pedagog z Wydziałem Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie od 2017 roku do chwili obecnej. Zatrudniona jest na stanowisku adiunkta.

W latach 2002 – 2006 Agata Agatowska współpracowała z czarnym teatrem lalkowym Velvets z Wiesbaden jako aktorka pantomimy.

Ocena autoreferatu

Autoreferat dr Agaty Agatowskiej stanowi autorski opis dotychczasowego dorobku artystycznego. W autoreferacie przedstawione zostały poszukiwania drogi twórczej, począwszy od dwuletniego okresu studiów w Instytucie Sztuki w Cieszynie, następnie Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz w Kunstakademie w Dusseldorf. Habilitantka przedstawiła swoje zainteresowania, wybory artystyczne, wyjawia swoje fascynacje, które miały wpływ na krystalizację jej postawy twórczej. Przywołuje okres studiów, m.in.: działania z kamerą obscura, następnie przejście do filmu sprowadzonego do obrazu na funkcji zwolnione tempo i w późniejszym okresie, wynikające z tych doświadczeń, tzw. „podwójne widzenie” (*Start*, 2013, *Wulkan*, 2014).

Jak sama pisze w Autoreferacie „...wszystko co zostało wypracowane na tamtym etapie przeniknęło z czasem do rzeźby figuratywnej, którą zajmuje się dziś, a więc: transformacja rzeczywistości, odchodzenie od realizmu, fantazyjność form, gładkie zredukowane powierzchnie, uproszczony, oszczędny kolor oraz forma a także cień jako punkt wyjścia do rzeźby lub jej części”.

Okres studiów w Kunstakademie Dusseldorf i ciekawość wydarzeń artystycznych przyczyniło się do skierowania uwagi na stylistykę japońskiej mangi, jako jedną z form współczesnej figuracji oraz motywy zaczerpnięte z teatru lalkowego. To połączenie wniosło w realizację Habilitantki baśniowe i fantazyjne spojrzenie, wątki z popkultury, mody. Powstała seria prac, która złożyła się na doktorat zatytułowany *Catwalk to a Dream – Kocim krokiem do snu* (2012). Jak sama pisze dorobek po doktoracie jest kontynuacją wcześniejszych tematów i doświadczeń. Powstają prace realizowane we współpracy z odlewnią Schmake w Dusseldorfie. Są to m. in.:

Catwalk to a Dream 3 z uszami Myszki Miki (2012), polerowane aluminium

Catwalk to a Dream 1 (2013), polerowany brąz

Ice cream (2013), polerowane aluminium

Powstają prace wykonane w mastiku, rodzaju żywicy (*Krajobraz z tęczę*, *Start*, *Wulkan*).

Zmiana materiału, jak pisze, przyniosła nowe pomysły. Jest to projekcja w 3D *Ice cream for a Girl*. Film wideo, niestety, nie jest dostępny w dokumentacji.

Autoreferat obejmuje okres 24-ech lat i zawiera całość podejmowanych działań i dorobku Habilitantki, zarówno z okresu poprzedzającego uzyskanie stopnia doktora, jak i późniejszego (do roku 2018). Autoreferat jest zapisem i opisem szczegółowym prac, który

w mojej ocenie, autorka mogła wzbogacić o pogłębioną, autorską refleksję i szersze spojrzenie na prezentowane osiągnięcia w kontekście artystycznym, w kontekście sztuki współczesnej, w kontekście kulturowym.

W autoreferacie nie ma odniesień do pracy dydaktycznej, programu i stawianych problemów w procesie kształcenia studentów studiów licencjackich, kierunku Malarstwo i kierunku Animacja kultury w przestrzeni publicznej.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Zgodnie z wymogiem formalnym, jako dzieło aspirujące do spełnienia warunków określonych w art.16 ust. 2 punkt 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U nr 65, poz.595 ze zm.) pani dr Agata Agatowska wskazała prace rzeźbiarskie zaprezentowane w 2016 roku na wystawie jubileuszowej z okazji 20-lecia pracy twórczej. Wystawę zatytułowała „Rzeźby z przyszłości”. Prace były prezentowane zarówno w otwartej przestrzeni publicznej miasta Oświęcimia (Rynek Główny) jak i Międzynarodowym Domu Spotkań Młodzieży, Domu Ciszy, trzynastowiecznej wieży w Muzeum Zamek, na patio Muzeum Żydowskiego, budynku Biblioteki Publicznej, holu głównym Oświęcimskiego Centrum Kultury. Wernisaż wystawy odbył się 29 lipca 2016 roku. Wskazane dzieło artystyczne – wystawa jubileuszowa - z uwagi na miejsca ekspozycji, jest oprowadzeniem po rodzinnym mieście i zostało opisane w sposób szczególnie akcentujący skojarzenia z przyszłością i człowiekiem przyszłości. Pani Agata Agatowska w swoim opisie osiągnięcia artystycznego wyjaśniając założenia wystawy pisze:

..... Miała wpłynąć na oblicze miasta i je odmienić. Przesunąć punkt ciężkości z myślenia o tym, co było, ku przyszłości, przy poszanowaniu historii. Ta myśl została zawarta w tytule wystawy.

Rzeźby, które zaprezentowałam w ramach tej wystawy, miały uosabiać ducha nowoczesności, inspirowane modą, współczesną popkulturą, teatrem miały wprowadzać element odprężenia, zwrócić myśli ku przyszłości oraz przez kontrast wprowadzić pozytywne, optymistyczne akcenty w przestrzeń miasta.

Trudno jest potwierdzić lub zaprzeczyć temu twierdzeniu. Nie dane mi było poznać twórczość pani Agaty Agatowskiej, którą prezentowała na tej jubileuszowej wystawie.

Takie całościowe ujęcie dorobku, tak istotne w przypadku wystawy jubileuszowej, spowodowało, że prezentacja objęła w większości prace powstałe przed doktoratem w 2012 roku. Szkoda, że Habilitantka w swojej publikacji „Rzeźby z przyszłości” nie uwzględniła spisu prac zaprezentowanych na wystawie jubileuszowej i nie wyszczególniła tej części swojego dorobku, który jest osiągnięciem artystycznym po otrzymaniu stopnia doktora. Nastęrczyło to pewnych trudności z uszeregowaniem dorobku zarówno w układzie chronologicznym i tematycznym. Kolejna uwaga dotycząca wskazanego przez Habilitantkę osiągnięcia wystawy „Rzeźby z przyszłości”, która ma spełnić ustawowe wymagania, to dokumentacja fotograficzna sporządzona w miejscach prezentacji prac, która jest przede wszystkim dokumentacją wystawy.

Chcąc odnieść się w swojej recenzji do prac powstałych po doktoracie, zaprezentowanych na w/w wystawie, zawartych w części „Dokumentacja osiągnięcia artystycznego Agata Agatowska”, na podstawie części opisowej i dokumentacji wystawy wyłoniłam następujące rzeźby:

1. *Piesek chlepczący kałużę, którą staje się dziewczynka topniejąca pragnieniem zjedzenia loda, (Ice cream) 97 x 65 cm, polerowane aluminium, 2013;*
2. *Kąpiel w pianie, 53 x 97 cm, colatec, 2013;*
3. *Start, 71 x 126 cm, mastik, 2013*
4. *Catwalk to a Dream 1, 66 x 101 cm, brąz polerowany, 2013*
5. *Nieskończoność - cień ręki, 2014, cz.1;*
6. *bez tytułu, 80 x 95 cm, mastik, 2015;*
7. *Różowa kokarda, 57 x 106 cm, beton, 2015;*
8. *bez tytułu (Red), 59 x 101 cm, brąz, lakier, 2016 .*

Głównym tematem jej prac jest człowiek. Wizerunek postaci został poddany konsekwentnemu procesowi wynikającemu z zastosowanych technologii. Każda z wymienionych prac została zrealizowana w innym materiale lub też zyskała kolor. Praktyka rzeźbiarska Habilitantki świadczy o przywiązaniu do estetycznego i dekoracyjnego waloru. W swoich rzeźbach figuratywnych poszukuje harmonii i symetrii, umiejętnie rozkłada ciężar kompozycji. W jednym z wywiadów w poszukiwaniu odpowiedzi na stawiane pytanie o determinanty mające wpływ na jej sztukę znalazłam wypowiedź Agaty Agatowskiej, która wymienia m.in. Katsura Funakoshi, który porusza się w podobnym kręgu figuracji, rzeźby hieratycznej, tworzonej w kamieniu, drewnie, metalu, ale prace tego rzeźbiarza mają w sobie inny stopień emocjonalności.

Wiele z prac Habilitantki utrwalanych czy to w betonie , mastiku, brązie , aluminium sprawia wrażenie jednakowo zaangażowanych, a właściwie zdystansowanych, każda w jednakowym stopniu przypomina poprzednią. Perfekcyjnie wypolerowane kształty wskazują na dążenie autorki by stworzyć obiekt idealny, wpisujący się w dowolną przestrzeń. Takim przykładem może być rzeźba, *bez tytułu* z przydomkiem *Violett*, zrealizowana po raz pierwszy w mastiku w 2013 roku. Rzeźba ma na wystawie jubileuszowej swoją nową odsłonę – tym razem odlana została w brązie i polakierowana czerwienią (nosi przydomek *Red*). Rzeźba została ustawiona w przestrzeni publicznej, na oświęcimskim Rynku. Jest „cytatem” pierwotnej wersji, która wywodzi się z zainteresowania, już wcześniej wymienionymi: mangą, komiksem, popkulturą, teatrem. Można by też powiedzieć, że jest przejawem manieri czy sposobem na rzeźbę. Jednak w nowym kontekście jest utrwaleniem i uosobieniem zjawiska bliskiego współczesnemu pokoleniu i nie pojawia się przez przypadek. Dr Agata Agatowska w nowych realiach nadaje jej nowe znaczenie poprzez symbolikę koloru. „ *Rzeźba jest niewielkich rozmiarów, ma około 110 cm wysokości. Aby mogła być widoczna z daleka, musiała zostać pomalowana na intensywny kolor. Wybór padł na czerwony, który jest jednocześnie kolorem życia, miłości, dynamiki i ekspresji. Pasuje też do czerwonych dachów pobliskich kamienic*”. Rzeźba ustawiona z boku Rynku stała się niemy obserwatozem, przyciąga wzrok swoim kolorem i formą budząc tym zainteresowanie u osób przebywających w tym miejscu.

W tej rzeźbie i w innych pracach Agaty Agatowskiej opływowe kształty, polerowany metal, zdecydowane kolory mają u odbiorcy wzbudzać skojarzenia z przyszłością, uosabiać człowieka przyszłości i jak sama stwierdza - stanowić o ich nowoczesnym charakterze. Tutaj można by rozpocząć dyskurs o nowoczesności i współczesności, bowiem w świecie sztuki te słowa znaczą zupełnie coś innego.

Moją szczególną uwagę zwrócił interesujący projekt performersko - rzeźbiarski *Nieskończoność - cień ręki* polegający w pierwszej odsłonie na zmaterializowaniu cienia odlanej ręki autorki (Galeria Bielska 2014 r., rzeźba zaprezentowana na wystawie *Rzeźby z przyszłości*, 2016). W wybranej przestrzeni, poprzez odlanie rzucanego przez rękę cienia, powstaje rzeźba zachowująca kształt miejsca, w którym powstała. Kolejna rzeźba cieniowa powstaje na podstawie już zmaterializowanego cienia w odmiennej przestrzeni (Galeria Miejska w Trzyńcu, 2015 r). Projekt zakłada kolejne odsłony (wg informacji zawartej w Autoreferacie aktualnie powstaje rzeźba cieniowa z Domu Ciszy w Oświęcimiu). Powstające abstrakcyjne obiekty – rzeźb cieniowe – są bardzo twórczym działaniem. Jest to

niezwykle konsekwentny cykl, w którym w procesie tworzenia spletają się: wątek miejsca, akcji, czasu, a wpływ na powstający cień ma źródło światła. Wszystkie te elementy prowadzą do wyboru jednego ujęcia z nieskończonej liczby możliwości, ujęcia, które zostaje utrwalone i staje się materialnym ukazaniem nierzeczywistości cienia. Ten nurt w twórczości Agaty Agatowskiej należy uznać za najciekawszy, świadczący o oryginalności myślenia, otwartości i wrażliwości jak i konsekwencji w twórczych działaniach.

To sprawia, że w mojej ocenie, właśnie ta praca najlepiej odpowiada tytułowi wystawy *Rzeźby z przyszłości*.

Po doktoracie dorobek Habilitantki był prezentowany na przeszło 50-ciu wystawach zbiorowych, m.in.: Bielski Festiwal Sztuk Wizualnych, Stadtmuseum w Dusseldorfie, Warszawskie Targi Sztuki, Kunst Zurich, Galeria Strefa A w Krakowie, Oświęcimski Salon Sztuki.

Prezentacje indywidualne to:

w 2012 roku

Challenge of Art, Galeria Strefa A i Galeria Domu Norymberskiego w Krakowie;

w 2015 roku

Double Story w Galerie mesta Trince w Czechach

Art meets Fashion w Dusseldorfie (wystawa z modowym performance);

w 2016 roku

wystawa jubileuszowa z okazji 20-lecia pracy twórczej zatytułowana „ *Rzeźby z przyszłości* ” prezentowana w Oświęcimiu

w 2017 roku

trzy rzeźby prezentowane na wystawie jubileuszowej w Oświęcimiu zostały zaprezentowane w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku w Parku Rzeźb w ramach międzynarodowej konferencji *Rzeźba dzisiaj II: Sztuka w przestrzeni publicznej*;

wystawa *Dzień na Marsie* w Galerii Bielskiej BWA

wystawa *Widoki z Marsa* w Galerii BWA w Gorzowie Wielkopolskim;

wystawa *Rzeźba i rysunek* w Galerii Muzalewska w Poznaniu

wystawa *Skulptur* w Konsulacie Generalnym RP, Kolonia, Niemcy

w 2018 roku

wystawa *Skulpturen aus der Zukunft* w Instytucie Polskim w Dusseldorfie,

prezentacja rzeźby *Ice Crem* przed Muzeum Manggha w Krakowie.

Dr Agata Agatowska za swoją twórczość rzeźbiarską była nagradzana w kraju i za granicą. W 2008 roku została uhonorowana nagrodą Darmstadter Sezession w Niemczech, w tym samym roku została laureatką Grand Prix Biennale Sztuki Młodych „Rybie Oko 5” w Słupsku. Była wielokrotną stypendystką miasta Oświęcimia. W 2013 roku otrzymała Wyróżnienie Miasta Oświęcimia w Dziedzinie Kultury. W 2018 roku zdobyła tytuł Osobowość Roku w kategorii kultura powiatu oświęcimskiego w plebiscycie Gazety Krakowskiej.

Dr Agata Agatowska jest od 2014 roku członkiem Gesellschaft für Moderne Kunst am Museum Ludwig Köln w Niemczech.

Bezsprzecznie twórczość artystyczna Agaty Agatowskiej, jej rzeźba figuratywna a zwłaszcza projekt o ogromnym potencjale - rzeźby cieniowe wnoszą nowe elementy w rozwój dyscypliny sztuki plastycznej.

Ocena osiągnięć dydaktycznych

Dr Agata Agatowska rozpoczęła działalność dydaktyczną w roku akademickim 2017/2018 i ma za sobą jeden rok doświadczeń związanych z kształceniem studentów. Z przesłanego materiału wynika, że w okresie dotychczasowego zatrudnienia na stanowisku naukowo-dydaktycznym dr Agata Agatowska uczestniczyła w prowadzeniu zajęć jako koordynator przy zespole dydaktycznym, prowadziła również samodzielnie zajęcia z rzeźby dla studentów I roku studiów licencjackich z kierunku *Animacja kultury w przestrzeni publicznej* w wymiarze 60 godz. (sem. I i II) realizując ze studentami dwa tematy (1. Atlantis- podwodny świat. Zapoznanie się z technologią ceramiki. 2. Studium głowy w glinie. Odlew gipsowy)

Dla studentów I roku studiów licencjackich na kierunku *Malarstwo* zrealizowała samodzielnie zajęcia z rysunku w wymiarze 130 godzin (9 tematów w I semestrze i 10 tematów w II semestrze. Podane tematy zadań rysunkowych to w większości martwa natura, studium modelu, stosowane narzędzie głównie ołówki, węgiel) oraz dla tej samej grupy studentów I roku z kierunku *Malarstwo* prowadziła zajęcia z rzeźby realizując dwa tematy: 1. Studium głowy w glinie. Odlew gipsowy 2. Interpretacja portretu z zastosowaniem dowolnego materiału. (wymiar godzin – 30).

Prace studenckie prezentują bardzo zróżnicowany poziom. W realizacjach prac studentów I roku, z którymi Habilitantka prowadziła zajęcia z rysunku i rzeźby, daje się zauważyć niedostatki w

opanowaniu wybranej techniki i technologii artystycznych tak znaczących dla kształcenia podstawowego na kierunkach artystycznych.

Osiągnięcia dydaktyczne to zrealizowane w roku 2018 dwie wystawy prac studenckich.

- *Portret 2018* w Galerii Wydziału Sztuki (Kraków ul. Mazowiecka 43). Była to wystawa 13 studentów I roku z kierunku Malarstwo prezentująca ich prace z rysunku i rzeźby.
- *Gimnastyka korekcyjna* w ramach Wydziału Sztuki w Mieście 2018 (jednodniowy pokaz prac studenckich w sali gimnastycznej, Agata Agatowska była jedną z trzech kuratorek tej prezentacji).
- Pięć recenzji licencjackiej pracy dyplomowej
- Prace organizacyjne na rzecz uczelni to: w 2018 członek komisji konkursowej w konkursie dla młodzieży *Korespondencja sztuk – barwa, brzmienie, materia* organizowanym przez Wydział Sztuki UP w Krakowie, w 2019 współpraca przy Międzynarodowym Konkursie Zakłócenia/Apoptoza organizowanym przez Wydział Sztuki UP w Krakowie oraz zwiedzanie wystawy ze studentami w Muzeum Narodowym w Krakowie, wizyta w Muzeum Manngha, organizacja spotkania studentów z interesariuszem zewnętrznym - planowanie dalszej ścieżki kariery.

Habilitantka nie sprawowała opieki naukowej nad studentami lub doktorantami w charakterze opiekuna naukowego (np. studenckiego koła naukowego) lub promotora pomocniczego, nie prowadziła praktyki/pleneru dla studentów, nie prowadziła zajęć w języku obcym, w tym w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich, nie przedstawiła informacji o udziale w konferencjach, sympozjach (po ukończeniu studiów) i innych znaczących pracach mających wpływ na program kształcenia i pracach organizacyjnych na rzecz macierzystej uczelni.

Konkluzja

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji dr Agata Agatowska posiada dorobek artystyczny, który stanowi duży wkład w samą dyscyplinę i jest przełożony przez nią na sferę upowszechniania sztuki w kraju i zagranicą. Wątpliwości pojawiają się z powodu braku praktyki dydaktycznej i osiągnięć dydaktycznych. Bardzo krótki okres zatrudnienia na stanowisku pracownika naukowo-dydaktycznego (od momentu zatrudnienia do otwarcia

postępowania habilitacyjnego okres ten wyniósł jeden rok) oraz brak doświadczenia, nie pozwolił na opracowanie i przygotowanie koncepcji programu kształcenia, która by zapewniła prowadzenie zajęć na odpowiednim poziomie, również w zakresie warsztatu i zróżnicowanych technologii.

W aspekcie troski o zachowanie odpowiedniej jakości kształcenia młodych adeptów sztuki uważam, że osoba aspirująca do stopnia doktora habilitowanego powinna wykazać się nie tylko dorobkiem artystycznym ale i praktyką pedagogiczną, doświadczeniem dydaktycznym w procesie kształcenia studentów w dyscyplinie sztuki plastyczne, zaprezentować osiągnięcia w tym zakresie jak i potwierdzić aktywny i znaczący wkład w życie Wydziału Sztuki.

Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne i dydaktyczne Pani dr Agaty Agatowskiej nie spełniają w pełni wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późn. zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Gdańsk, 27 maja 2019 r.